

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

3. Pokorščina.

Komaj smo zadnjič malo omenili pokorščino, že se je jel šobiti Tine Trmec, pa nekaj godrnjati: »Mm, pokorščina! To je za otroke!« — Sevė — tak-le Tine . . . Enajst let bo star, pa ni več otrok! A še ta modrost ni zrastle na njegovem gnoju, ampak pobral jo je z gnojščca Janeza Kukca. Ta Janez Kukec pravi, da je korajžen, pogumen, da nič takih. In ta svoj pogum kaže s svojo trmoglavostjo in upornostjo. Veliko več poguma je pa treba dandanes za to, da dobro storiš, kakor pa za slabo reč. Bolj pogumen je tisti, ki rad uboga, kakor pa tisti, ki se upira pokorščini.

Minka Lenart pa misli, da je pokorščina samo za druge otroke, zanjo pa ne. Kar ji ata ukažejo, kamor jo mama pošljejo, vse prepusti drugim: »Naj pa Tonček naredi! Naj pa Jerica prinese!« Ali je tako mrdanje lepo? Komur so ukazali, tisti naj gre, tisti naj naredi, tisti naj prinese! Tako ravnaajo pridni otroci, pa se pozneje nikoli ne kesajo. Zakaj bi pa še lenuhi in lenuške ne? Malo dobre volje je treba, pa gre. —

Ali pa veste, kako dela Ivanka Bomže? — Kje je pa ta doma, ker se tako čudno piše? Ni tako daleč od vas. Mogoče še v vaši vasi ali pa še v vaši hiši? Saj poznate take otroke, ki na vsak ukaz odgovarjajo: »Bom žel!« Potem se pa igrajo, ali pa gredo k so-

sedu v vas; na svojo dolžnost pa pozabijo. Ali pa v šoli obetajo, da se bodo naučili; doma pa knjige spé v torbi, otrók pa od nikoder ni.

Jerica Kislica pa vselej solze pretaka, kadar mora ubogati. Nobena reč ji ni hujša kot ljuba pokorščina. Da prisiljena pokorščina nič ni vredna, ji komaj pride na misel.

Tonček Radoznan mora pa vselej vprašati: »Zakaj?« Oče mu pravijo: »Tonček, prinesi mi malo vode!« In Tonček se oglasi: »Pa zakaj?« A, boš morda vendar vedel, zakaj. Žejni sol! Ali pa se bodo u: . — »Pojdi v prodajalno po soli pa po jesiha!« — »Pa zakaj?« — Gotovo ne zato, ker je doma soli in jesiha preveč? — Enako tudi v šoli vedno gode: »Zakaj?« Revež ne ve, zakaj se uči računstva, zakaj risanja, zakaj telovadi? Skoro se nam smili. Zakaj?

Ali pa Mihéc iz Šibovja? Ne uboga prej, da se mora oglasiti šiba. Nesrečna šiba! Pa še bolj nesrečen Mihec! Ali morda meni, da bo mogel kje na svetu izhajati brez pokorščine? Po pravici in po resnici povedano, da nihče ne pozna takega kraja. Poglejte Minko z Vesele gore. Vedno uboga, pa je tako jasnega in vedrega obličja, kakor bi ji ponoči in podnevi sijalo solnce. Pa jo vprašajte, zakaj je tako vesela. In odgovorila vam bo: »Zakaj bi pa ne bila? Saj mi ni nič hudega. Starši me imajo radi, ker jih rada ubogam. Ubogam jih pa rada, ker vem, da Bog tako hoče.«

Ker Bog tako hoče!

To je tista slaščica, ki naredi pokorščino sladko; to je med, s katerim moraš namazati kruh pokorščine, če ga hočeš z veseljem uživati. Pokorščina s šibo je pa grenka kot pelin.

4. Postrežljivost in vljudnost.

Pojdite enkrat na Kregarsko in oglasite se tam pri Prepiravčkovih. To je ondi semenj! Peter prosi Franco, naj mu pomaga pri delu, pa mu jezik kaže. Anica prosi Jožka, naj ji prinese par jabolk, ko jih gre že zase iskat, pa ji z vso grobostjo zarobi: »Tebi že nikoli! Imaš ravno tako daleč ponje!«

Pri Jezičkovih ni pa nič bolje. Jurče je brez vsega vzroka nabil Francka. Sestra Lojza pa ne gre s Franckom na polje, ampak bevška: »Saj ni treba, da bi morala Francka ubogati. Starše že moram, takega frkolina pa ne.« Tako je tam, kjer otroci ne poznajo Gospodovih besedi: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. In kdo je naš bližnji? In kdaj ljubimo bližnjega kakor same sebe? Lojza, ti molčiš! Malo smo te že zadeli, kaj ne? Povej mi, kaj bi pa ti storila, če bi te Francek ne hotel ubogati? — »Kaj? Natepla bi ga. Saj sem močnejša kakor on.« — Torej ti želiš, da bi ti Francek pomagal, ti pa Francku nočeš pomagati? Kaj bo pa čez par let, ko bo Francek močnejši kakor ti? Kaj? Ali bo prav, če bo Francek tebi vračal, kakor mu ti zdaj posojuješ: nabunkal te bo! Le glej me! Res bo pa le. In boja potem ne bo konec, in večno sovraštvo bo med vama, Lojza! Tako ne sme biti! Zapoved božja zahteva, da bližnjemu vse storimo, kar si sami po pravici želimo; nič pa takega, česar sami po pameti nočemo imeti. Ali veš, kje se to bere? Vidiš, to je delo postrežljivosti in vljudnosti. Če boš tako ravnala, bo na Kregarsko posijalo solnce.

Janez Pomagáj je pa dober fant. Oni dan je spremljal Koparjevo mater iz mesta, pa jim je pomagal nesti precejšen zavitek. Pa zastonj pomagal! Nič ni hotel vzeti, ko so mu mati ponujali malo pla-

čila. Takih fantov je malo. To je postrežljivost! Ni pa lepo, če dobro storiš le za denar, kakor dela to Pohlepnikova Marijanica. Vse za denar! Še starši ji morajo ubogljivost plačevati! To je pa grdo! Kaj pa, Marijanica, ko bi starši tebi pokazali račun, koliko so že storili zate in vse — zastonj!

Mirko Neroda je pa lansko leto povedal nekemu tujcu, kje naj hodi, da bo prišel na veliko cesto. Povedal mu je res — pa kako! Tujec je nazadnje ravno toliko vedel, kakor takrat, ko je vprašal. »Ko boste prišli na naš travnik, pa zavijte na stezo, potem pa čez Potokarjevo brv, pa mimo Grudnovega zelnika, pa boste prišli do našega gozda, potem boste kmalu na cesti.« Samo, ko bi bil ta tujec vedel, kje je vaš travnik, pa kje je Potokarjeva brv, pa kje je Grudnov zelnik in kje spet vaš gozd? Ali misliš, da je vaša vas znana po celem svetu? Če bi bil, recimo, takole povedal: »Ko boste prišli do prvega travnika, čez katerega drži steza, zavijte na tisto stezo. Ko boste pa prišli do brvi, pojdite čez brv, mimo njive, kjer je zelnik, potem pa naravnost skozi gozd, pa vam ni mogoče zaiti.« Tako bi bil vedel tujec vsaj približno, kje mora hoditi. Če pa ne znaš pota popisati sam, pa pospremi tujca nekaj časa, ali pa pokliči očeta, da bodo povedali to, česar ti ne znaš. Deklice naj pa tujca nikar same ne spremljajo, ker je tako bolj prav. Deklice morajo biti bolj sramežljive.

Še na nekaj bi bili skoro pozabili. Grobinčeva Fanika je pa zadnjič dala dekli tak-le odgovor: »Kaj boš ti! Saj nisi naša!« Fanika, to je pa sirovo. Tudi človek, ki služi, je človek. In ne samo človek, ampak tudi spoštovanja vreden človek. Služiti ni greh, in pošten in priden služabnik je več vreden kot vsak pohajkovač. Hudo je bilo vaši dekli, ko je morala od

doma, proč od staršev, proč od bratov in sester, proč od rojstnega kraja, v pusto tujino, iskat dela in kruha. In če je ta pošteno zaslužen kruh namazan še s takim medom, kakor ga maže ta Fanika, mora biti dekli dvakrat hudo. Nobenega človeka ne bomo zaničevali, če smo res vljudni. (Nadaljevanje.)

J. E. Bogomil:

Kdo bo zmagal?

Nič prav zadovoljen se ne vrača Lovrinov Tonček. Mama so ga namreč poslali na pošto — po znamke — lično torbico so mu obesili preko rame, da bi vsega »ne vsejal«. No, pa do tu sem ni še ničesar vsejal; znamke in nekaj denarja — oboje je še v torbici. Samó v srcu ní — prave zadovoljnosti.

Obstal je namreč pred Matevžétovo češnjo. In to je tisto.

Čisto na samem stoji ta češnja, precej proč od vasi — zato je le še bolj zapeljiva. K nji je danes malo nameril Tonček svoj korak, da bi videl, kdaj bodo kaj češnje zrele. Pa se mu je zazdelo, da je potegnil veter, in izmed listov mu je zašepetal glas: »Tonček, zrele smo že! Pridi in pokusi nas!« Kako ga je genilo to vabilo!

Neki skriven glas se pa oglašá in mu pravi: »Tonček, nikar! Češnja ni vaša; Matevžétova je.«

Od druge strani pa sliši spet oni glas: »Kdo bo pa videl? Ali meniš, da ima Matevžè vse češnje preštete?« — —